

**Єва Морозова, здобувач вищої освіти СВО Магістр;
Олексій Томілін, д.е.н., доцент,
професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Полтавський державний аграрний університет**

СУТНІСТЬ І НАПРЯМИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Уміння аналізувати фінансово-господарську діяльність, вивчати причини та фактори зміни показників діяльності підприємства, розробляти тактику та стратегію його функціонування, обґрунтовувати управлінські рішення та контролювати їх виконання є запорукою ефективності. Вивчення питань, пов'язаних з визначенням сутності фінансового становища підприємства, а також методів його оцінки присвячені роботи як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. Проте відсутність єдиної методики оцінки фінансового становища призводить до використання великої кількості показників, часто без будь-якої систематизації, а також чітких алгоритмів розрахунку, що значно ускладнює реалізацію оцінки фінансового стану на практиці. У ринковій економіці незалежні виробники товарів і послуг не зможуть успішно працювати на ринку без забезпечення економічної стабільності підприємств. Вихідною категорією, яка визначає сутність аналізу фінансового стану та його функціональну роль у процесі фінансово-господарської діяльності є фінансовий стан підприємства.

На наш погляд, підходи до його розуміння складають основу для обґрунтування методологічних підходів до аналізу і визначення його істотних характеристик.

Підсумовуючи різні визначення сутності фінансового стану підприємства, виокремимо кілька основних підходів.

Прихильники першого підходу визначають фінансовий стан, як здатність компанії вести бізнес (І. М. Бойчик) [4]. Можна констатувати, що, з одного боку, фінансове становище говорить про працездатність компанії. Однак це визначення зазвичай не визначає деякі характеристики фінансового стану підприємства.

Другий підхід можна віднести до поглядів вчених, які інтерпретують фінансовий стан, як рівень ефективності або збалансованості фінансових ресурсів в даний момент часу (І. О. Бланк) [3]. В цьому випадку, фінансовий стан підприємства оцінюється у певний момент часу. Це пов'язано з тим, що Форма 1 «Бухгалтерський баланс», на якому базуються розрахунки, складається на певний момент часу, і результати також можуть бути оцінені в цей момент.

Третього підходу дотримуються вчені, до яких відноситься і Г. В. Савицька [7], що зводять фінансовий стан зводять до його визначення як економічної категорії.

На нашу думку, цей підхід є дискусійним та потребує більш докладного вивчення, оскільки кожна економічна категорія є концепцією, але не кожна концепція є економічною категорією.

Інша група вчених, а саме, В. В. Осмоловський [5], А. М. Поддєрьогін [6] визначають фінансовий стан, як складне поняття і надають йому ряд характеристик, що становить основу четвертого підходу. Вважаємо такий підхід оптимальним, оскільки інтерпретація безпосередньо містить ознаки та напрямки (або індикатори), що характеризують фінансовий стан.

До п'ятого підходу, віднесено вчених, які визначають фінансовий стан підприємства, як набір показників (О. Я. Базілінська) [2]. За цим підходом, фінансовий стан може бути охарактеризований на основі певного набору показників, але він не є цією сукупністю.

Отже, уніфікованого підходу до визначення сутності фінансового стану підприємства в сучасних науковців немає, що свідчить про недостатнє наукове опрацювання дослідниками цього поняття.

Відзначимо, що фінансовий стан підприємства – це об'єктивна економічна категорія, яку можна оцінити з більшою або меншою глибиною і достовірністю показників. Ці індикатори можуть служити випадковими величинами в якості основи для управлінських рішень в невизначеному контексті.

Фінансовий стан це – наявність, розміщення та ефективне використання активів, власного і позичкового капіталу на конкретну дату [9].

Основними елементами господарської діяльності компанії, що дозволяють визначити її фінансове становище, є:

- рентабельність праці;
- оптимальність розподілу прибутку;
- наявність власних фінансових ресурсів не нижче мінімально необхідного рівня для організації виробництва і продажів;
- раціональне розміщення основних і оборотних коштів, ліквідність оборотних активів [8].

Метою оцінки фінансового стану підприємства є розробка і реалізація заходів, спрямованих на його зміцнення, розширення можливостей і розширення можливостей підприємства здійснювати господарську діяльність на основі збільшення прибутковості.

Фінансовий стан це – рівень збалансованості окремих структурних елементів активів і капіталу підприємства, а також рівень ефективності їх використання [1, с. 32].

На нашу думку, мета оцінки фінансового стану підприємства – це пошук резервів для підвищення ефективності їх формування, розміщення та використання.

Таким чином, фінансовий стан – одна з найважливіших характеристик підприємства, в основі якого знаходяться динамічні, часто повторювані та нерівномірні процеси використання фінансових ресурсів.

Література:

1. Аранчій В. І., Томілін О. О., Дорогань-Писаренко Л. О. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. РВВ ПДАУ. 2021. 300 с. URL:

<http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/10970> (дата звернення: 21.10. 2021).

2. Базілінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика. К. : Центр учбової літератури, 2011. 328 с.

3. Бланк И. А. Основы финансового менеджмента. К. : Ника-Центр: Эльга, 1999. Т. 2. 591 с.

4. Бойчик І. М. Економіка підприємства: навч. посіб. К. : Атіка, 2004. 480 с.

5. Осмоловський В. В. Теория анализа хозяйственной деятельности. М. : Новое знание, 2001. 307 с.

6. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств: навч. посіб. К. : КНЕУ, 2000. 406 с.

7. Савицкая Г. В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия: учеб. пособие. 7-е изд., испр. М. : Новое издание, 2002. 704 с.

8. Сарапіна О. А. Системний аналіз фінансового стану підприємства: методика та напрями вдосконалення. *Вісник Хмельницького національного університету: економічні науки*. 2013. № 1. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_01/Sarapina.pdf (дата звернення: 21.10. 2021).

9. Томілін О. О., Лесюк А. С. Сутність та оцінка фінансового стану підприємства *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 14. С. 561–566. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/1511> (дата звернення: 21.10. 2021).

**Поліна Морозова, здобувач вищої освіти СВО Бакалавр;
Олексій Томілін, д.е.н., доцент,
професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Полтавський державний аграрний університет**

ГРОШОВИЙ РИНОК ТА ЙОГО СТРУКТУРА

Грошовий (монетарний) ринок є особливим сегментом фінансового ринку, на якому постійно здійснюються операції щодо купівлі-продажу грошей, на основі економічної моделі попиту і пропозиції, яка описує процес ціноутворення на ринку [6, с. 73].

Окремі автори вважають, що грошовий ринок – це особливий сектор ринку, на якому здійснюється купівля та продаж грошей як специфічного товару, формуються попит, пропозиція і ціна грошей [1]. Грошовий ринок – це сукупність усіх грошових ресурсів країни, що постійно переміщуються (розподіляються та перерозподіляються) під впливом попиту і пропозиції з боку різних суб'єктів економіки [5, с. 51].